

ทักษะการให้คำปรึกษา

สำหรับ พี่เลี้ยง

Counseling Skills for Mentors

คู่มือเสริมสร้าง
พี่เลี้ยงน้องเลี้ยง

ทักษะการให้คำปรึกษา สำหรับพี่เลี้ยง

Counseling Skills for Mentors

Compassion International 12290 Voyager Parkway, Colorado Springs, CO 80921
www.compassion.com

แปลและจัดทำฉบับภาษาไทย โดย

มูลนิธิศุภนิมิต (คอมแพสชั่น ประเทศไทย)

57/7 ถนนทุ่งโฮเต็ล ซอย 3 ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

โทร 0 5326 6426-9

แฟกซ์ 0 5324 0442

www.compassionth.com

ดาวน์โหลดหนังสือได้จากเว็บไซต์ของมูลนิธิศุภนิมิต www.resource.compassionth.com
ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม โดย สุกฤตา พลอยเหลี่ยม

คู่มือเสริมสร้างพี่เลี้ยงน้องเลี้ยง มีทั้งหมด 12 เล่ม ได้แก่

- กิจกรรม 96 อย่าง สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง สิ่งที่จะทำร่วมกับน้องเลี้ยงของคุณ
- พระคัมภีร์สอนอะไรเกี่ยวกับการเป็นพี่เลี้ยงน้องเลี้ยง หลักการในการสร้างสาวก
- การสร้างและพัฒนาลักษณะนิสัย สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- ทักษะการให้คำแนะนำ สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- ทักษะการให้คำปรึกษา สำหรับพี่เลี้ยง
- การตัดสินใจและการแก้ปัญหา สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- การสร้างสาวก สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- การตั้งเป้าหมายเพื่อการสร้างความสัมพันธ์ สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- ความสัมพันธ์ในการรู้จักตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- การรู้จักตนเองและรู้จักพฤติกรรมของตนเอง สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- การเปลี่ยนสถานะและการเกิดผลทวีคูณ สำหรับพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยง
- การให้พระคริสต์เป็นศูนย์กลางในการเป็นพี่เลี้ยง

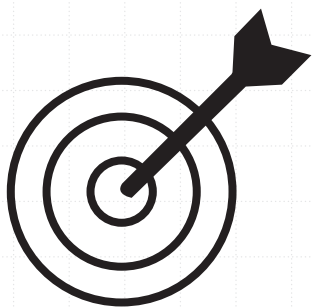
© สงวนลิขสิทธิ์ 2016 มูลนิธิศุภนิมิต คู่มือเสริมสร้างพี่เลี้ยงน้องเลี้ยง 12 เล่มนี้ สำหรับใช้ในพันธกิจของมูลนิธิศุภนิมิต และเผยแพร่แก่คริสตจักรในประเทศไทย เพื่อพัฒนาเสริมสร้างชีวิตแก่พี่เลี้ยงน้องเลี้ยงตามแนวทางคริสเตียน ไม่อนุญาตให้คัดลอก หรือนำส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือไปใช้ในเชิงพาณิชย์หรือเพื่อแสวงผลกำไร

สารบัญ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	3
บทที่ 1: การให้คำปรึกษาคืออะไร?	7
การให้คำปรึกษาเหมือนหรือแตกต่างจากการเลี้ยงดูอย่างไร?	
บทที่ 2: การให้คำปรึกษาตามหลักการของพระคัมภีร์	10
บทที่ 3: ทักษะขั้นพื้นฐานการให้คำปรึกษา	13
การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ	
ทักษะทางสังคมและอารมณ์	
ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ	
การสังเกต	
ทักษะการประจักษ์หน้า	
ทักษะการตั้งคำถาม	
ทักษะการประจักษ์หน้า	
ทักษะการทำให้เกิดเป็นรูปธรรม	
บทที่ 4: ขั้นตอนพื้นฐานในการให้คำปรึกษา	16
การสำรวจ	
ความเข้าใจ	
ปฏิบัติการ	
บทที่ 5 : เมื่อมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยเหลือ	21
เมื่อไรที่คุณควรส่งต่อน้องเลี้ยงของคุณให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา?	
การเก็บความลับ	
บทสรุป	
เรียนรู้ที่จะฝึกปฏิบัติ	

เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะเข้าใจว่า :

- ก่อนที่จะเริ่มต้นบทเรียนนี้ พี่เลี้ยงควรจะทราบและยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาที่ใช้ภายในแต่ละประเทศ บทเรียนนี้ไม่ได้เป็นประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตในการให้คำปรึกษาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด
- บทเรียนนี้มุ่งหมายให้การอบรม การเตรียมและการสนับสนุนให้พี่เลี้ยงมีทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษาในฐานะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเป็นพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ
- องค์การคอมแพสชันมิได้คาดหวังหรือต้องการให้พี่เลี้ยงในโครงการนี้เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับใบอนุญาต เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิด (ทางเพศ, เสพติดยา, ความรุนแรง/อาชญากรรม, เรื่องภายในครอบครัว, เรื่องทางกายภาพ, เรื่องทางอารมณ์ ฯลฯ), การฆ่าตัวตาย หรือการผิดศีลธรรม และเรื่องใด ๆ ที่ถึงแก่ชีวิตควรส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาในเวลาที่เหมาะสมและแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่มีอำนาจหรือตำรวจที่อยู่ใกล้เคียง
- เพื่อช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทการเป็นผู้ให้คำปรึกษา พี่เลี้ยงจะได้รับการอบรมตามนโยบายการคุ้มครองเด็กของคอมแพสชันและลงนามในแบบฟอร์มคำมั่นสัญญาเป็นหลักฐาน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถ

- นิยามความหมายของคำว่ากำกับการให้คำปรึกษาและการให้คำปรึกษาตามหลักพระคัมภีร์ได้และสามารถบอกได้ว่าสองสิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูอย่างไร
- อธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษาพื้นฐานได้
- อธิบายความสำคัญของการเก็บรักษาความลับ การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ การประจักษ์หน้า การตั้งคำถาม การทำให้เป็นรูปธรรมและทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับทางอารมณ์และสังคมในการให้คำปรึกษาและการเป็นพี่เลี้ยง
- แสดงถึงความสามารถในการแยกแยะในการให้คำปรึกษาในฐานะพี่เลี้ยง และเมื่อจำเป็นต้องส่งต่อน้องเลี้ยงให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา

คำนำ

ทุกคนล้วนแล้วแต่ได้รับและให้การปรึกษากันทั้งนั้น เราได้รับคำปรึกษาจากครอบครัวและเพื่อน และเรา
ได้ให้คำแนะนำกับคนที่เราให้ความใส่ใจ ผู้คนได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป – บางคน
ได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องทางจิตวิทยาและบางคนเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว การให้คำปรึกษาสามารถเป็นเครื่องมือ
ที่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือคนอื่นให้เข้าใจและจัดการกับเหตุการณ์ในอดีตและเติบโตขึ้นในความสัมพันธ์
ส่วนบุคคล ทักษะการให้คำปรึกษาสามารถใช้ได้กับทุกคน - แม้ว่าจะอยู่นอกเหนือบริบทของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ
บทเรียนนี้จะนำคุณให้รู้จักความหมายของการให้คำปรึกษา หลักการการให้คำปรึกษาตามหลักของ
พระคัมภีร์ ขั้นตอนต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษา คุณค่าของการฟังและทักษะทั่วไปในการให้คำปรึกษา

1

บทที่

การให้คำปรึกษาคืออะไร?

กิจกรรม

ใครควรดูแล
ส่วนตัว

ความคิดส่วนตัวเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

หากคุณคิดถึงการให้คำปรึกษาคุณนึกถึงอะไรและมีอะไรบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

- คุณคิดว่าการให้คำปรึกษารวมไปถึงอะไรบ้าง?

- มีใครที่คุณเคยให้คำปรึกษาไปแล้วบ้าง?

- คุณได้ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นอย่างไร?

การให้คำปรึกษาเป็นการจัดที่ปลอดภัยให้ผู้คนที่ได้แบ่งปันและคิดทบทวนเรื่องราวของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาข้อสรุปเรื่องราวส่วนตัว, ทางสังคมหรือเรื่องทางจิตวิทยาและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปฏิบัติตามข้อสรุปนั้นให้สำเร็จ ผู้ให้คำปรึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการตั้งใจฟังผู้รับคำปรึกษาเพื่อจะทราบว่า จะให้คำแนะนำที่ดีที่สุดแก่ผู้รับคำปรึกษาอย่างไร

การให้คำปรึกษาเหมือนหรือแตกต่างจากการเลี้ยงดูอย่างไร?

การให้คำปรึกษาในความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเน้นที่การรับฟังความต้องการ สิ่งที่กำลังเผชิญอยู่และเรื่องราวในชีวิตของน้องเลี้ยง พี่เลี้ยงจะใช้ข้อมูลที่ได้รับในการให้คำแนะนำ ชี้แนะ สนับสนุนน้องเลี้ยงให้แก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ทักษะการให้คำปรึกษาช่วยให้พี่เลี้ยงสนับสนุนน้องเลี้ยงให้ทำตามหน้าที่การตัดสินใจของน้องเลี้ยงเอง การเป็นพี่เลี้ยงกว้างกว่าการให้คำปรึกษา เนื่องจากการผสมรวมความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและอยู่ในระดับลึกในทุกด้านของชีวิต (ด้านจิตวิญญาณ การรับรู้ กายภาพ สังคมและอารมณ์ อาชีพ เศรษฐกิจ และครอบครัว) พี่เลี้ยงให้คำแนะนำ การชี้แนะและให้ถ้อยคำที่ประกอบด้วยสติปัญญาและแหล่งข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ในเวลาที่เหมาะสมแก่น้องเลี้ยง

กิจกรรม

สถานการณ์
ตัวอย่าง

ผู้ให้คำปรึกษาหรือพี่เลี้ยง?

อ่านเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียดและบอกว่าคนนั้นเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือพี่เลี้ยง เขียนเหตุผลประกอบการตัดสินใจ

แมรีและเอสเธอร์พบกันเพื่อพูดถึงเรื่องชีวิตส่วนตัวสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง แมรีแก่กว่าเอสเธอร์และมีประสบการณ์มากมาย แมรีแบ่งปันถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เธอได้เรียนรู้แก่เอสเธอร์ เอสเธอร์ถามคำถามและขอคำแนะนำรวมทั้งความคิดเห็นจากแมรี

- แมรีเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือว่าเป็นพี่เลี้ยง? เพราะเหตุใดคุณจึงคิดเช่นนั้น?

มัทธิวไปที่สำนักงานของเยเรมีย์ทุกเดือน มัทธิวได้เล่าเรื่องที่ทำงานและการแต่งงานให้เยเรมีย์ฟัง เยเรมีย์ไม่ได้เล่าอะไรเกี่ยวกับชีวิตของเขาให้มัทธิวฟังเลย แต่กลับถามคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตแต่งงานและการทำงานของมัทธิว

- เยเรมีย์เป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือเป็นพี่เลี้ยง? เพราะเหตุใดคุณถึงคิดเช่นนั้น?

ในการเป็นพี่เลี้ยง พี่เลี้ยงมักจะแบ่งปันข้อมูลส่วนตัวในชีวิตเพื่อช่วยแนะนำน้องเลี้ยง จากเรื่องราวข้างต้นแมรีและเอสเธอร์มีความสัมพันธ์เป็นพี่เลี้ยงน้องเลี้ยงกัน ผู้ให้คำปรึกษามักจะไม่เล่าเรื่องส่วนตัวเพราะนั่นเป็นความสัมพันธ์แบบวิชาชีพไม่ใช่ความสัมพันธ์แบบส่วนตัว เรื่องข้างต้น เยเรมีย์และมัทธิวมีความสัมพันธ์เป็นผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้การช่วยเหลือกับผู้ที่รับคำปรึกษาแต่ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีความปรารถนาที่จะเป็นเพื่อนสนิทด้วย ผู้ให้คำปรึกษามักจะให้คำแนะนำแต่เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับเรื่องที่ได้รับคำปรึกษากังวลถึง

สิ่งสำคัญในการให้การปรึกษากับคนคนหนึ่งในฐานะที่มีความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยง คือการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ การสังเกตถึงความต้องการของน้องเลี้ยง การให้คำแนะนำและการทราบว่ามีอะไรที่น้องเลี้ยงต้องการความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นของบทเรียนนี้ว่าพี่เลี้ยงไม่ได้ถูกคาดหวังให้เป็นผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพแต่ในความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงนี้พี่เลี้ยงอาจจำเป็นต้องให้คำปรึกษาและแนะนำน้องเลี้ยงให้แก่ปัญหานั้น ๆ ได้ ทักษะการให้คำปรึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการมีความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ

- คุณคิดว่าทักษะการให้คำปรึกษาเป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงอย่างไร?

2

บทที่

การให้คำปรึกษา ตามหลักการของพระคัมภีร์

การ

ให้คำปรึกษาตามหลักการของพระคัมภีร์เป็นวิธีการให้คำปรึกษานับความเข้าใจว่าพระวจนะของพระเจ้า พระวิญญาณบริสุทธิ์และพระคุณของพระเยซูคริสต์เป็นสิ่งสำคัญต่อการเติบโตและมีชีวิตที่ดี ปัญหา เรื่องราวต่าง ๆ ความเจ็บปวดในอดีต และการเจริญเติบโตเป็นวิธีการภายใต้การทรงนำของพระคัมภีร์ด้วยความเข้าใจว่าพระเจ้าทรงเป็นผู้ทรงเปลี่ยนแปลงเราทั้งหลาย การให้คำปรึกษาตามหลักการของพระคัมภีร์ไม่ได้ปฏิเสธความจริงของจิตใจ กายภาพ หรือเรื่องของอารมณ์แต่เป็นการหลอมรวมเรื่องราวเหล่านี้ด้วยสติปัญญาจากพระคัมภีร์และฟังพาในพระวิญญาณบริสุทธิ์ที่จะเปลี่ยนแปลง เยียวยา เสริมสร้างและให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาตามหลักการของพระคัมภีร์ได้รับการเสริมสร้างอยู่บนความเข้าใจว่าพระคัมภีร์ให้คำตอบว่าพระเจ้าเป็นใคร ธรรมชาติของมนุษย์ การครอบครองของพระเจ้า และปัญหาของความบาป เรื่องราวมากมายที่เราในชีวิตจะรวมเข้ากับความจริงเหล่านี้ได้อย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ความบาปของเราและความบาปของผู้อื่นสร้างความขัดแย้ง การล่วงละเมิด ความเจ็บปวด ความรู้สึกซึมเศร้าและความรู้สึกโกรธได้ พระคัมภีร์ได้ย้ำเตือนเราว่าปัญหาของความบาปมีมานานแล้วและพระคริสต์ได้เสด็จลงมาเพื่อชวนให้เราหันจากความบาปที่ดึงดูดเราไว้และให้ตัดสินใจรับการไถ่โดยอำนาจของพระวิญญาณบริสุทธิ์

พระคัมภีร์มิได้ให้คำตอบที่เฉพาะเจาะจงถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เราเผชิญในชีวิตของเรา ยกตัวอย่างเช่น เราควรทำงานนี้หรือไม่ จะทำยังงัยกับความสัมพันธ์ที่ถูกล่วงละเมิด หรือจะจัดการกับความซึมเศร้าได้อย่างไร แม้ว่าพระคัมภีร์มิได้กล่าวถึงทุกประเด็นในชีวิตแต่พระคัมภีร์ให้สติปัญญาในการจัดการประเด็นที่เราเผชิญอยู่ ยกตัวอย่างเช่น พระคัมภีร์บอกให้เราแสวงหาสติปัญญาที่มาจากพระเจ้าและแสวงหาพระองค์ในทุก ๆ เรื่อง (สดุดี 34:4; ยากอบ 1:5) เมื่อเราตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องงานสักอย่างหนึ่งเรารู้ว่าเราต้องขอสติปัญญาและสันติสุขจากพระเจ้า พระธรรมสดุดีหลายตอนที่กล่าวถึงความซึมเศร้า การไม่มีความหวังและความวิตกกังวล (สดุดี 23, 31, 32 และ 34) พระคัมภีร์ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำว่าจะจัดการกับความเสียใจได้อย่างไร (ฟิลิปปี 3:13-15, อีสายห์ 43, และสดุดี 6) พระคัมภีร์มีความชัดเจนเกี่ยวกับมุมมองของพระเจ้าต่อความรุนแรงและความอยุติธรรม (เศฟันยาห์ 1:9 สุภาพิต 16:8 และอีสายห์ 59:8) ในทำนองเดียวกันบัญญัติสิบประการ (อพยพ 20) ให้คำแนะนำที่ชัดเจนแก่เราถึงสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำ มีสติปัญญาและการหยั่งรู้มากมายในพระคัมภีร์เมื่อเราเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับพระลักษณะ หัวใจ ฤทธิ์เดชและสิทธิอำนาจของพระเจ้า

กิจกรรม

ใคร่ครวญ
ส่วนตัว

การให้คำปรึกษาและพระวอนของพระเจ้า

ให้พิจารณาว่าคุณจะใช้พระวอนของพระเจ้าในการให้คำปรึกษาได้อย่างไร

- ใคร่ครวญถึงข้อพระคัมภีร์ข้อโปรดของคุณ ถ้อยคำเหล่านั้นช่วยคุณในยามยากลำบากได้อย่างไร?
- เรื่องราวจากพระคัมภีร์ตอนไหนบ้างที่ช่วยชีวิตคุณไว้? คุณจะสามารถใช้เรื่องราวเหล่านั้นในการให้คำปรึกษาผู้อื่นได้อย่างไร?
- จากประสบการณ์ของคุณ ให้ลองคิดถึงเรื่องราวในพระคัมภีร์ที่แสดงถึงการล่วงละเมิด อารมณ์ซึมเศร้า ความโกรธหรือความเจ็บปวด ยกตัวอย่างเช่น กษัตริย์ดาวิดต้องต่อสู้กับอารมณ์ซึมเศร้า กษัตริย์ซาอูลต่อสู้กับความรูสึกโกรธ เอสเธอร์ต้องจัดการกับความกลัวและความกล้าหาญ พระธรรมสดุดีครอบคลุมทุกด้านของอารมณ์ที่มนุษย์มีเรื่องราวจากพระคัมภีร์ตอนไหนที่เกี่ยวข้องกับท่านมากที่สุดและเพราะเหตุใด?
- ในฐานะที่คุณเป็นพี่เลี้ยง เป็นเรื่องสำคัญมากที่จะผูกเอาทัศนคติจากพระคัมภีร์เข้ากันกับคำตอบของคุณ พระคัมภีร์เป็นแหล่งของความจริงและความหวังในทุก ๆ สถานการณ์ ให้เขียนข้อพระคัมภีร์ที่ให้คำปรึกษา ข้อแนะนำและสติปัญญาสำหรับสถานการณ์ที่เราพบเจอในชีวิต เช่น ความเศร้า ความตาย ความยากจน เมื่อมีความจำเป็นคุณสามารถประยุกต์ใช้ข้อพระคัมภีร์เหล่านี้ในการให้คำปรึกษาที่ตักเตือนผู้อื่นได้อย่างไร?

- อ่าน ยอห์น 14:15-27 การที่พระเยซูทรงส่งพระวิญญาณบริสุทธิ์ให้มาเป็น
ที่ปรึกษาของผู้เชื่อมีหมายความว่าอย่างไร? คุณจะพึงพิงในการให้คำ
ปรึกษาของพระวิญญาณบริสุทธิ์ได้อย่างไร?
- อ่าน กาลาเทีย 5:19-26 ผลของพระวิญญาณที่จำเป็นต้องเกิดผลใน
ชีวิตของคุณคืออะไร? ผลเหล่านี้ช่วยให้คุณให้แก้ไขสถานการณ์ที่คุณเผชิญ
อยู่ได้อย่างไร? ผลเหล่านี้ช่วยให้คุณให้คำปรึกษาผู้อื่นได้อย่างไร?

3

บทที่

ทักษะการให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐาน

การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

การฟังอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญมากในการให้คำปรึกษา มีวิธีการที่จะฟังและทำให้คนนั้นทราบว่าเรากำลังฟังเขาอยู่ เป็นห่วงเป็นใยและเข้าใจสิ่งที่เขากำลังพูดอยู่ การฟังที่มีประสิทธิภาพเป็นวิธีที่ดีที่จะให้คนอื่นรู้ว่าเรากำลังมีส่วนในสิ่งที่เขากำลังพูดอยู่ **อย่างแรก**การเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องฟังให้หมดโดยไม่ปล่อยให้ความคิดนอกเรื่องหรือสิ่งหันเหความสนใจเข้ามาบดบังเพื่อที่จะเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด **อย่างที่สอง**คือเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะจำให้ได้ว่าคน ๆ นั้นพูดอะไร คุณสามารถจำได้โดยการจดบันทึกหรือการทวนสิ่งที่คน ๆ นั้นพูด **อย่างที่สาม**ผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพย่อมมีการโต้ตอบ การสบตากับคนที่เราฟังอยู่ (หากสิ่งนี้สามารถทำได้ในวัฒนธรรมของคุณ) การพยักหน้า การยิ้ม การตอบกลับด้วยถ้อยคำ หรือการโน้มตัวเข้าหาคน ๆ นั้น สิ่งเหล่านี้ช่วยบอกถึงความเข้าใจของคุณต่อผู้ฟัง โดยการกล่าวทวนสิ่งที่เราได้ยินมา ยกตัวอย่างเช่น “ดูเหมือนคุณกำลังโกรธและเสียใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยของคุณ ฉันเข้าใจว่าคุณถูกต้องใช่ไหม?” ผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพจะ

ไม่ถูกหันเหความสนใจหรือทำอะไรใด ๆ ขณะที่กำลังฟัง ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อความ เช็คข้อความในโทรศัพท์ การดูเวลา ผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพไม่ควรลืมสิ่งที่ได้ฟังหรือสบตากับคน ๆ นั้น

ทักษะด้านสังคมและอารมณ์

ในการให้คำปรึกษาคน ๆ หนึ่ง ผู้ให้คำปรึกษาจะรู้ว่าจะจัดการตัวเองและเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างไรสิ่งเหล่านี้คือทักษะในด้านสังคมและอารมณ์ ในการเป็นพี่เลี้ยงโปรดแน่ใจว่าคุณทำให้น้องเลี้ยงรู้สึกเป็นที่ต้อนรับและสบายที่จะพูดคุยกับคุณ ส่งยิ้มและแจ้งให้น้องเลี้ยงทราบว่าที่นี่ปลอดภัยที่จะพูดและแบ่งปันเรื่องราวต่าง ๆ

ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ

ทักษะการฟังอย่างตั้งใจมีความคล้ายคลึงกับทักษะการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อคุณพบกับน้องเลี้ยงคุณต้องทำให้น้องเลี้ยงทราบว่าให้คุณให้เกียรติในตัวน้องเลี้ยงหรือคุณมีความสนใจในสิ่งที่น้องเลี้ยงกำลังพูดอยู่ซึ่งสามารถทำได้โดยผ่านคำพูด การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของคุณที่ควรอยู่ในลักษณะเปิดและให้การต้อนรับต่อน้องเลี้ยง

การสังเกต

เมื่อคุณกำลังพูดคุยกับน้องเลี้ยงอยู่นั้นให้คุณไม่เพียงแต่สังเกตว่าน้องเลี้ยงกำลังพูดอะไรแต่คุณต้องสังเกตว่าน้องเลี้ยงมีการตอบสนองอย่างไรด้วย การพูดถึงเรื่องบางเรื่องนั้นทำให้น้องเลี้ยงของคุณอึดอัดใจหรือไม่? น้องเลี้ยงของคุณกำลังโกรธหรือกำลังจะร้องไห้หรือเปล่า? น้องเลี้ยงมีท่าทางเปลี่ยนไปหรือไม่? การสังเกตการตอบสนองของน้องเลี้ยงทำให้พี่เลี้ยงทราบได้ว่าสถานการณ์บางอย่างมีผลกระทบต่อน้องเลี้ยงอย่างไรบ้าง

ทักษะการประจันหน้า

บางครั้งพี่เลี้ยงก็ต้องเข้าประจันหน้าในการสนทนาด้วย สิ่งนี้ไม่ได้หมายถึงการโจมตี ตัดสิน หรือประณามน้องเลี้ยงของคุณ การประจันหน้าเกี่ยวข้องกับการช่วยให้น้องเลี้ยงของคุณเห็นความคิดหรือแรงจูงใจที่มองไม่เห็นมาก่อน บางครั้งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องประจันหน้ากับความบาป การแก้ตัว ความผิด หรือความไม่สอดคล้องกันในชีวิตของน้องเลี้ยง หากพี่เลี้ยงสามารถทำการประจันหน้าได้ดี พระวิญญาณบริสุทธิ์ทรงทำงานน้องเลี้ยงอาจสารภาพและขอโทษต่อสถานการณ์นั้น ๆ แต่มีความเป็นไปได้ว่าน้องเลี้ยงอาจตอบสนองด้วยการขัดขืน แสดงความเจ็บปวดหรืออาการโกรธ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องประจันหน้ากับความบาปด้วยความจริงจากพระวจนะที่เปี่ยมล้นด้วยพระคุณ

ทักษะการทำให้เกิดเป็นรูปธรรม

การทำให้เป็นรูปธรรมเป็นกระบวนการช่วยให้น้องเลี้ยงระบุปัญหาอย่างชัดเจนและแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ เมื่อให้คำปรึกษาแก่น้องเลี้ยงจะช่วยให้ได้มากหากมีการระบุปัญหาและช่วยให้น้องเลี้ยงระบุขั้นตอนอย่างเฉพาะเจาะจงที่จะเอาชนะปัญหานั้น ๆ ได้ คุณอาจจะต้องร่วมตั้งเป้าหมายกับน้องเลี้ยงและตรวจสอบความก้าวหน้าทุกครั้ง ที่พบกับน้องเลี้ยง โปรดแน่ใจว่าทั้งคุณและน้องเลี้ยงเข้าใจปัญหาและความรู้สึกต่อปัญหานั้นแล้วน้องเลี้ยงก็เข้าใจว่าจะก้าวต่อไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาได้อย่างไร

4

บทที่

ขั้นตอนพื้นฐานในการให้คำปรึกษา

การสำรวจ

การให้คำปรึกษาเริ่มต้นด้วยการสำรวจ เมื่อน้องเลี้ยงจำเป็นต้องได้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากที่พี่เลี้ยงจะทำการสำรวจโดยการฟังว่าน้องเลี้ยงของคุณระบุถึงปัญหานั้นอย่างไร พูดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ และเข้าใจเรื่องนั้น ๆ อย่างไร เมื่อน้องเลี้ยงทำการสำรวจปัญหาและตอบสนองต่อปัญหานั้นแล้วคุณสามารถช่วยน้องเลี้ยงของคุณได้โดยการฟังและการถามคำถามเพื่อขยายความการถามคำถาม การถามคำถามเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการเลี้ยงดูและการให้คำปรึกษา

ข้อพระคัมภีร์และการหนุนใจ

ให้อ่านสถานการณ์ต่อไปนี้และตอบคำถามที่อยู่ด้านล่างนี้และเขียนว่าคุณจะให้คำปรึกษาแก่อดัมอย่างไร

น้องเลี้ยงของคุณชื่ออดัม กำลังอยู่ในอารมณ์ซึมเศร้ามาประมาณหนึ่งเดือนแล้ว อดัมมักจะรู้สึกเศร้าและไม่มั่นใจว่าจะสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ จะเรียนจบใหม่ และหาเงินให้เพียงพอต่อไปหลังจากเรียนจบได้อย่างไร?

- คุณจะถามคำถามอะไรที่จะสำรวจปัญหาของอดัม?

- คุณจะพูดอย่างไรที่จะทำให้อดัมเปิดใจและเล่าถึงความกลัวของอดัมให้คุณฟัง?

- คุณจะแนะนำข้อพระคัมภีร์ข้อไหนให้กับอดัมเพื่อที่จะหนุนใจเขา?

- คำพูดใดที่อดัมอาจพูดถึงและบ่งบอกอาการซึมเศร้าที่อาจนำคุณให้แนะนำให้อดัมไปพบผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา?

ความเข้าใจ

คุณอาจจะถามน้องเลี้ยงของคุณด้วยคำถามที่เป็นประโยชน์ ยกตัวอย่างเช่น หากน้องเลี้ยงของคุณมีปัญหาเกี่ยวกับคนอื่น คุณอาจช่วยให้น้องเลี้ยงเข้าใจถึงรากของความรู้สึกโดยการถามคำถามว่า “ทำไมน้องถึงมีปฏิกิริยาเช่นนั้นกับคนนี้?” “สิ่งนี้ทำให้น้องรู้สึกอย่างไร?” “น้องมีความตั้งใจที่จะทำอะไรกับคน ๆ นี้?” คำถามประเภทนี้จะช่วยให้น้องเลี้ยงเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวเอง เมื่อคุณและน้องเลี้ยงเข้าใจถึงรากของปัญหาแล้วก็สามารถทำการแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ อย่างเดียวกันกับที่พี่เลี้ยงใช้เวลาในการสำรวจและเข้าใจถึงปัญหาของตัวเอง พี่เลี้ยงที่มีคุณภาพก็จะใช้ทักษะเดียวกันนี้ในการจัดการกับปัญหาของน้องเลี้ยงด้วย

กิจกรรม

สถานการณ์
ตัวอย่าง

การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหา

อ่านสถานการณ์นี้และตอบคำถามที่อยู่ด้านล่างว่าคุณจะให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหานของลิลิเดียได้อย่างไร

น้องเลี้ยงของคุณชื่อลิลิเดียกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยและกำลังไปได้ดี เทมนี้ลิลิเดียต้องเรียนกับอาจารย์ท่านหนึ่งที่ปฏิบัติไม่ดีกับเธอ โดยปกติแล้วลิลิเดียมักจะเรียนได้เกรดเอกับบีแต่กับวิชานี้เธอได้แค่ C- (ซีลบ) ลิลิเดียอ้างว่าเป็นเพราะว่าอาจารย์ท่านนี้ไม่ชอบเธอและไม่อยากที่จะให้เกรดที่เหมาะสมกับเธอ

- คุณจะถามคำถามอะไรที่จะช่วยให้ทั้งคุณและลิลิเดียเข้าใจสถานการณ์ได้ดียิ่งขึ้น?

- คุณจะช่วยลิลิเดียตั้งเป้าว่าจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร?

- มีหลักการจากพระคัมภีร์อะไรบ้างที่คุณสามารถแนะนำคนเดียวให้จัดการกับปัญหานี้ได้บ้าง?

ปฏิบัติการ

เมื่อน้องเลี้ยงของคุณทำการสำรวจและเข้าใจถึงปัญหาที่เผชิญอยู่แล้วคุณควรสนใจให้น้องเลี้ยงทำการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจทำให้น้องเลี้ยงของคุณต้องพูดคุยกับบางคนเกี่ยวกับปัญหานี้หรือว่าเปลี่ยนปฏิกิริยาของน้องเลี้ยงต่อสถานการณ์หรืออีกคนหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ถ้าปัญหาคือความโกรธ คุณสามารถแนะนำวิธีให้น้องเลี้ยงหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานการณ์โกรธหรืออภิปรายถึงวิธีการตอบสนองโดยสันติวิธี เป็นสิ่งสำคัญมากในการชี้แนะเป้าหมายและก้าวไปสู่เป้าหมายนั้น คุณสามารถหนุนใจน้องเลี้ยงของคุณให้ทำตามเป้าหมายเหล่านั้นและนำผลลัพธ์มาพูดคุยกันในการนัดพบกันในครั้งต่อไป

ในความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงน้องเลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญมากที่พี่เลี้ยงจะฟังน้องเลี้ยง ช่วยน้องเลี้ยงให้เข้าใจถึงปัญหา และแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหา อีกครั้งหนึ่ง เป็นสิ่งสำคัญมากที่พี่เลี้ยงจะให้ตลอดกระบวนการให้คำปรึกษาเป็นช่วงเวลาของการใช้สติปัญญาที่มาจากพระคัมภีร์ ยกตัวอย่างเช่น หากปัญหาคือความโกรธ ให้ชี้ให้น้องเลี้ยงดูข้อพระคัมภีร์ที่พูดถึงเรื่องความโกรธหรืออันตรายของการใช้ลิ้น (สุภาษิต15:1,สุภาษิต22:5,ปัญญาจารย์ 7:9, และยากอบ 3:8) แล้วหนุนใจน้องเลี้ยงให้ใช้ผลของพระวิญญาณโดยเฉพาะสันติสุขและความอดทน (กาลาเทีย5:22-23) และอธิษฐานขอกำลังใจจากพระเจ้า

ขั้นตอนปฏิบัติ

อ่านสถานการณ์ต่อไปและตอบคำถามที่อยู่ด้านล่างว่าคุณจะให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาของแมรี่ได้อย่างไร

แมรี่มีลูกจำนวนสี่คนและสามีของเธอก็ไม่ค่อยอยู่บ้าน ถึงแม้ว่าบางครั้งสามีอยู่บ้านแต่ก็ไม่ค่อยได้ช่วยงานสักเท่าไร แมรี่จึงต้องดูแลลูกทั้งสี่คนรวมไปถึงการทำงานบ้านด้วย แมรี่มักจะกังวลว่าเธอและครอบครัวจะมีเงินไม่พอกิน บางครั้งตอนที่สามีของแมรี่อยู่บ้านก็ดื่มเหล้าและทำร้ายเธอ

- คุณจะแนะนำแมรี่ให้ทำอะไรบ้าง?

- คุณจะแนะนำให้แมรี่ไปพบผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาหรือไม่? เพราะเหตุใด?

- คุณกับแมรี่จะร่วมกันอธิษฐานเพื่อเรื่องอะไรได้บ้าง?

5

บทที่

เมื่อมีความจำเป็น ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยเหลือ

เมื่อไรที่คุณควรส่งต่อน้องเลี้ยงของคุณ
ให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา?

เป็นสิทธิพิเศษที่จะเสนอตัวให้คำปรึกษาแบบเป็นส่วนตัวกับน้องเลี้ยงหรือคนอื่น ๆ การให้คำปรึกษาส่วนตัวแบบ
ไม่ใช่มืออาชีพจะเป็นประโยชน์กับ:

- ปัญหาด้านการเรียน/การทำงาน
- ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัว/หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- การท้อแท้
- ความรู้สึกอับอายและรู้สึกผิด
- ความเศร้าโศกและการสูญเสีย

- ความกลัว
- ความกระวนกระวายและความวิตกกังวล
- ปัญหาความสัมพันธ์หรือปัญหาครอบครัว

แม้การให้คำปรึกษาส่วนตัวในความสัมพันธ์แบบพี่เลี้ยงน้องเลี้ยงจะเป็นประโยชน์แต่เป็นสิ่งสำคัญมากเช่นกันที่จะตระหนักว่าปัญหาของน้องเลี้ยงนั้นหนักและต้องการความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา

สถานการณ์เหล่านี้ควรได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา:

- การล่วงละเมิด (ในอดีตหรือปัจจุบัน รวมทั้งการล่วงละเมิดทางเพศและการล่วงละเมิดภายในครอบครัว)
- ภาวะซึมเศร้าอย่างรุนแรง
- การคิดฆ่าตัวตาย
- มีความคิดทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น
- การก่ออาชญากรรม

การเก็บความลับ

เป็นสิ่งสำคัญมากที่พี่เลี้ยงต้องเก็บเรื่องของน้องเลี้ยงเป็นความลับโดยการให้เกียรติไม่เปิดเผยเรื่องของน้องเลี้ยงให้กับผู้อื่นทราบโดยไม่ได้รับอนุญาต อะไรก็ตามที่น้องเลี้ยงบอกคุณ ควรถือเป็นเรื่องส่วนบุคคลและเก็บไว้เป็นความลับ น้องเลี้ยงได้ไวใจบอกเรื่องสำคัญในชีวิตให้คุณได้ทราบ อย่างไรก็ตามการเก็บรักษาความลับนี้ก็มีขีดจำกัด หากคุณทราบถึงปัญหาเรื่องการล่วงละเมิดหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย คุณมีสิทธิและหน้าที่ที่จะแจ้งเรื่องดังกล่าวต่อผู้มีอำนาจในการจัดการ โปรดทำการตรวจสอบกฎหมายและข้อบังคับในท้องถิ่นของคุณและติดต่อกับผู้มีอำนาจในการจัดการในกรณีที่มีอันตรายเกิดขึ้น น้องเลี้ยงของคุณควรจะสามารถไวใจคุณในการบอกข้อมูลที่เป็นความลับได้ น้องเลี้ยงควรจะทราบว่า คุณจะไม่นำสิ่งที่น้องเลี้ยงบอกให้คุณทราบไปบอกต่อให้ผู้อื่นรับรู้ คุณมีความรับผิดชอบในการรักษาความลับของน้องเลี้ยงของคุณ อย่างไรก็ตามคุณควรจะแน่ใจว่าน้องเลี้ยงของคุณทราบว่าในกรณีที่จำเป็นคุณมีหน้าที่ที่จะแจ้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอันตรายให้ผู้มีอำนาจทราบ ท้ายที่สุดแล้ว น้องเลี้ยงของคุณควรได้รับการปฏิบัติด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี ชีวิตของน้องเลี้ยงนั้นมีความสำคัญมาก ข้อมูลใด ๆ ที่น้องเลี้ยงบอกให้คุณทราบควรได้รับการเคารพจากคุณ น้องเลี้ยงของคุณควรทราบว่าข้อมูลใด ๆ ที่น้องเลี้ยงได้บอกให้คุณฟังจะได้รับการเก็บรักษาไว้อย่างดีที่สุด

บทสรุป

การให้คำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเลี้ยงดู เพื่อให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคุณควร
จะหมั่นฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะจำไว้ว่าพระวิญญาณ
บริสุทธิ์ทรงเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีที่สุด

ขณะให้คำปรึกษากับน้องเลี้ยงนั้นให้จำไว้ว่าพระเจ้าทรงควบคุมอยู่เหนือทุกสถานการณ์ ให้หัวใจให้
น้องเลี้ยงของคุณที่จะพึ่งพาพระองค์ในทุก ๆ ความต้องการของน้องเลี้ยง ให้ใช้เวลาในการฟังน้องเลี้ยงให้มากและ
คิดตามไปกับปัญหาร่วมกันกับน้องเลี้ยง ให้หัวใจน้องเลี้ยงให้ระบุปัญหาและแนะนำวิธีแก้ไขปัญหา สิ่งที่สำคัญ
มากที่สุดคือการอธิษฐานและพึ่งพาพระวาทะเพราะว่าเป็นสิ่งเดียวที่เป็นประโยชน์กับทุกสถานการณ์ของชีวิต
(2 ทิโมธี 3:16-17)

ประสบการณ์การให้คำปรึกษา

ใช้เวลาสักครู่เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและวิธีการที่คุณให้คำปรึกษาผู้อื่น

- มีปัญหาอะไรในชีวิตของคุณบ้างไหมที่คุณอยากได้รับคำปรึกษา? ปัญหาเหล่านั้นมีอะไรบ้าง?

- มีใครบ้างที่คุณเคยได้ให้คำปรึกษาไปแล้ว?

- นอกเหนือจากน้องเลี้ยงของคุณมีใครอีกบ้างที่คุณสามารถให้คำปรึกษาแก่เขาได้?

- มีปัญหาหรือว่าประสบการณ์ใดบ้างที่คุณรู้สึกว่า คุณสามารถช่วยผู้อื่นได้? เพราะเหตุใด?

- มีด้านหนึ่งด้านใดไหมที่คุณสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับคนรอบข้างคุณได้ทุก ๆ วัน?

เรียนรู้ที่จะฝึกปฏิบัติ

ให้ใช้สิ่งที่您已经เรียนรู้ในการให้คำปรึกษากับน้องเลี้ยงของคุณหรือบางคนรอบข้างตัวคุณ ให้เชิญคน ๆ นั้นมาพบกับคุณเพื่อฝึกในสิ่งที่您已经เรียนรู้ แจ้งให้คน ๆ นั้นทราบว่า您ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา แต่您ต้องการจะฝึกทักษะที่您已经เรียนรู้มา ให้ดำเนินการให้คำปรึกษาอย่างมืออาชีพ โดยการแจ้งให้คน ๆ นั้นทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ เชิญให้คน ๆ นั้นอธิบายถึงปัญหาที่มีอยู่ ฝึกฝนทักษะการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ถามคำถามที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้เข้าใจถึงรากของปัญหาช่วยให้คน ๆ นั้นพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาให้ได้ หลังจากจบการให้คำปรึกษา ให้คนที่您已经ให้คำปรึกษาตอบคำถามดังต่อไปนี้ :

- มีอะไรบ้างที่เป็นสิ่งที่ดีในการให้คำปรึกษา?
- มีอะไรบ้างที่ควรปรับปรุง?
- มีทักษะอะไรบ้างที่ฉันควรจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น?
- มีอะไรบ้างที่ฉันควรจะทำให้แตกต่างในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป?
- คุณรู้สึกสบายใจในการรับคำปรึกษาหรือไม่?
- อะไรเป็นสิ่งที่ยากที่สุดในการให้คำปรึกษา?
- อะไรเป็นสิ่งที่ง่ายที่สุดในการให้คำปรึกษา?

ให้ใช้ข้อมูลที่ได้เหล่านี้เพื่อช่วยคุณในการให้คำปรึกษาต่อไปในอนาคต

บันทึก

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

<http://www.basic-counseling-skills.com/>

<http://www.ccu.edu/blogs/cags/2011/12/what-skills-make-a-good-counselor/>

<http://biblicalcounselingcoalition.org/>

Counseling Across Culture

Christian Effective Biblical Counseling (Dr.LarryCrabb) by Zondervan Publishing House Grand Rapids, Michigan.

Handbook of Youth Mentoring, Chapter 8: "A Counseling & Psychotherapy Perspective on Mentoring Relationships"

Connecting by Stanley/Clinton, Chapter 6: "Occasional Mentoring: The Counselor"

Modern Psycho-Therapies (Jones/Butman)

Christian Counseling Ethics: A Handbook for Therapists, Pastors and Counselors Restoring the Fallen: A Team Approach to Caring, Confronting and Reconciling

The Biblical Basis of Christian Counseling for People Helpers; Relating the Basics

How to be a People Helper

Healing Life's Hurts: Healing Memories through the Five Stages of Forgiveness

Restoring the Shattered Self: A Christian Counselor's Guide to Complex Trauma

Christian Counseling Casebook

The Three Boxes of Life and How to Get Out of Them

คู่มือเสริมสร้าง
พี่เลี้ยงน้องเลี้ยง

